

Στηλίτες, ασκητές κι ερημίτες - Ο καθαγιασμός και η εμπορευματοποίηση της παραφροσύνης στον Χριστιανισμό και η βιομηχανική παραγωγή «θαυμάτων»

Το προσκύνημα σε πρόσωπα που ζούσαν ακόμη συνέβαινε κατά μίμηση παγανιστικών εθίμων. Παντού στη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία προσείλκυαν το πλήθος άνθρωποι κατειλημμένοι από τον «θεό», κήρυκες και θαυματοποιοί, σοφοί, μάντεις, εξάγγελοι της σωτηρίας, μυσταγωγοί, θεόπνευστοι. Και αυτοί οι ζωντανοί «divi», άνθρωποι προικισμένοι, για τους οποίους πίστευαν ότι ήταν πλήρεις θείου πνεύματος και θείας δύναμης, τους οποίους θεωρούσαν απεσταλμένους του Θεού,

κινητοποίησαν ολόκληρα πλήθη. Διότι κατά την ελληνιστική περίοδο του θρησκευτικού συγκρητισμού, οι λαϊκές μάζες αγαπούσαν τους «επίγειους» θεούς, τους «επίγειους» αρωγούς, αυτούς θαύμαζαν οι «divi» ήρθαν να αντικαταστήσουν, ούτως ειπείν, τους φιλοσόφους και τους ποιητές της κλασικής περιόδου.

Στους πιο περίφημους από αυτούς τους ειδωλολάτρες συγκαταλέγεται ένας σύγχρονος της εποχής του Ιησού, ο Απολλώνιος ο Τυανέας, η βιογραφία του οποίου, γραμμένη από τον Φιλόστρατο, έχει τόσο εκπληκτικές ομοιότητες με τη βιβλική εικόνα του Ιησού, ώστε σε πολλά κομμάτια της διαβάζεται σαν ευαγγελικό κείμενο. Κι ένας ακόμη πιο σκοτεινός εκπρόσωπος αυτού του θεϊκού σιναφιού είναι ο Περεγρίνος ο Πρωτεύς, ένας κυνικός, ο οποίος αυτοπυρπολείται το 176 μ.Χ. σε μια θαυματική επίδειξη στην Ολυμπία μπροστά στα μάτια πολλών περίεργων περαστικών, αφού προηγουμένως, στη φυλακή, ομολογεί πίστη στον Χριστιανισμό -σύμφωνα με τον Λουκιανό, μόνο και μόνο για να αρπάξει πλούσια δώρα.

Σύμφωνα με τους απολογητές, υπάρχει ωστόσο μεγάλη διαφορά ανάμεσα στο προσκύνημα σε ζώντες ειδωλολάτρες κι εκείνο σε ζώντες χριστιανούς, μεγάλη διαφορά γενικά ανάμεσα σε κάθε ειδωλολατρικό και χριστιανικό προσκύνημα. Παραδέχονται μεν μια εκπληκτική ομοιότητα όσον αφορά τα εξωτερικά γνωρίσματα, ακόμη και ταυτότητα των προσώπων, αλλά ο ειδωλολάτρης αρωγός ενεργούσε από μόνος του, ο χριστιανός όμως μέσω του Θεού -ο ένας είναι η πηγή, ο άλλος το εργαλείο, η μια βοήθεια έχει μαγικές επιρροές, είναι θεουργική πρακτική, η άλλη είναι γνήσια και πραγματικά θρησκευτική. Ωστόσο λένε ότι ο Χριστός είναι πηγή, όπως ο ειδωλολάτρης ήρωας, αλλά ο Χριστός «αποτελεί εδώ εξαίρεση και δεν συγκρίνεται με άλλους» (Kotting).

Βέβαια, αυτά τα ξέρουμε και δεν χρειάζεται να ασχοληθούμε με τέτοιου είδους εξυπνάδες, με παπαδίστικα ψέματα, μπορούμε να αγνοήσουμε τέτοιες δήθεν λόγιες διαφοροποιήσεις, που δεν είναι παρά χονδροειδείς απάτες και διδάσκονται για αιώνες. Όπως και να έχει το πράγμα, από τη μια πλευρά έχουμε να κάνουμε με την επιθυμία να βοηθηθούν, την ικανοποίηση της περιέργειας, την πίστη σε θαύματα· και από την άλλη με την κομπορρήμονα εκκεντρικότητα των επιδειξιών, όπως και με την επιδίωξη να βγάλουν κέρδος από τη δυστυχία, την αποβλάκωση· με λίγα λόγια κάθε φορά το θέμα είναι η ανθρώπινη φτώχεια, η μανία για τα θαύματα και η μπίζνα.

Οι ασκητές διέθεταν μεγάλη δύναμη έλξης. Υπήρχαν πολλοί που δεν ήθελαν να γίνουν αντικείμενα της περιέργειας των πιστών. Κάθε φορά που πλησίαζε κάποιος δίποδο, αυτοί κρύβονταν σαν αγρίμια μέσα στη σπηλιά τους, χώνονταν στη γη σαν τυφλοπόντικες, ώστε μιλούσαν και για «άγιους τυφλοπόντικες». Για πολλούς αρκούσε «η μυρωδιά των ανθρώπων», για να το βάλουν στα πόδια. Και πολλές ασκητείες δεν δημιουργήθηκαν για θαυμαστές, όπως βεβαίως οι «έγκλειστοι» ή οι «βοσκοί».

Άλλοι ασκητές όμως αγαπούσαν τη «δημοσιότητα» και περιβάλλονταν από πλήθος μαθητών. Ο άγιος Απολλώνιος είχε περισσότερους από πεντακόσιους, όπως πιστοποιεί ο εκκλησιαστικός συγγραφέας Ρουφίνος. Άλλοι πάλι έμοιαζαν μάλλον με επιδειξίες της πιο ακραίας μορφής. Ναι μεν κάλυπταν το «αμαρτωλό» μέλος τους, είτε με μακριά μαλλιά, με μακριές γενειάδες, με φύλλα, είτε απλά κλείνοντας γρήγορα σφιχτά τα πόδια, αλλά κατά τα άλλα επιδείκνυαν τον ηρωισμό τους, την ηρωική αυτοθυσία τους στις υπηρεσίες του άγιου εγωισμού, για την επίτευξη του ουράνιου βασιλείου, επιδείκνυαν ανενδοίαστα την ασκητεία τους και κάθε είδος τρέλας που μπορεί να φανταστεί άνθρωπος. Ύστερα, σε αυτούς τους έρημους

τόπους διαδραματίστηκε «ένα πρωτόγνωρο θέατρο, ένα θέατρο στο οποίο ο καθένας δίνει την εντύπωση ότι παίζει έναν αιώνιο ρόλο με ζήλο και οδυνηρή σχολαστικότητα», και το έκαναν με τέτοιο τρόπο, ώστε θα ήταν πολύ δύσκολο, αν όχι αδύνατο, «να διακρίνεις εδώ τους πραγματικούς τρελούς από τους δήθεν, τους αληθινούς αγίους από τους ψεύτικους...» (Lacarrriere).

Όλη αυτή η χριστιανική βλακεία στις έρημους της Αιγύπτου, της Αραβίας, της Συρίας προκαλούσε την περιέργεια των πιστών. Είχε δημιουργηθεί ένα αντίγραφο των «Αγίων Τόπων» (Raymond Ruyer), οιονεί κομμουνιστικές κοινότητες και εκκεντρικοί όλων των ειδών. Κι έτσι άρχισαν να πηγαίνουν προσκυνητές και σε αυτά τα μέρη, καθώς μάλιστα, για πολλούς που ταξίδευαν στους «Αγίους Τόπους», η χώρα των Φαραώ ήταν μια μικρή εκδρομή. Ήδη από το δεύτερο ήμισυ του 4ου αιώνα επισκέπτονται αναρίθμητοι πιστοί, με οποιαδήποτε κίνητρα, αλλού τους πιο γνωστούς αναχωρητές, αλλού τα σημαντικότερα μοναστικά κέντρα, τα μοναστήρια, στο Πίσπιρ, την Αρσινόη, την Οξύρρυγχο, την Αφροδιτόπολη, τη Βαβυλώνα, τη Μέμφιδα κ.ά. Έτσι, πήγαιναν απλοί άνθρωποι, όπως και «άνθρωποι του κόσμου». Ευγενείς, αξιωματούχοι της αυτοκρατορίας, πλούσιες κυρίες, όπως η πλούσια φίλη του Ιερώνυμου, Παύλα. Και η προσκυνήτρια Αιθερία ήταν ανάμεσα τους, και κατόπιν λαμπρές προσωπικότητες της εκκλησιαστικής ιστορίας από Ανατολή και Δύση, ο Παλλάδιος, ο Ιωάννης, ο Κασσιανός ή ο Ρουφίνος της Ακουιληίας. Και φυσικά, μεγάλα ξενοδοχεία κοντά στα μοναστήρια φρόντιζαν κι εδώ για την παρατεταμένη παραμονή των προσκυνητών.

Στα διάφορα είδη ασκητικής τρέλας και ασκητικού θεατρinισμού ανήκαν οι επονομαζόμενοι «ορθοί». Κι αυτό το είδος το οποίο εμφανιζόταν εν μέσω και ενώπιον όλου του κόσμου, μαγνήτιζε τα βλέμματα, προσείλκυε τους ερίεργους, εκείνους τους προσκυνητές οι οποίοι θαύμαζαν τα ανδραγαθήματα των ανθρώπων που στέκονταν όρθιοι, ακίνητοι σαν παλούκια, για ώρες, για ημέρες, ό,τι καιρό κι αν έκανε, μέσα στο λιοπύρι και στην καταρρακτώδη βροχή, με τα χέρια σταυρωμένα ή υψωμένα προς τον ουράνιο Πατέρα, σιωπηλοί, προσευχόμενοι, φέλνοντας Ο άγιος Ιάκωβος, κατόπιν επίσκοπος της Νίσιβης και διδάσκαλος του εχθρού των Ιουδαίων αγίου Εφραίμ, είχε «για σκέπασμα του μόνο τον ουρανό» και ασκούσε τη «στάση (ορθοστασία)» τόσο απορροφημένος, ώστε κάποτε θάφτηκε ολόκληρος από το χιόνι, δήθεν χωρίς να το καταλάβει. Ένας συνάδελφος αυτού του περίττανου ορθού, ο Ιωάννης των Σάρδεων, τη νύχτα, στον ύπνο του, κρατιέται όρθιος με σχοινί που έχει περάσει από τις μασχάλες του. Η αγία Δομνίνα, παρομοίως επαγγελματίας ορθή και εκτεθειμένη «στα μάτια όλου του

κόσμου», «δεν μιλάει ποτέ», όπως αναφέρει ο εκκλησιαστικός διδάσκαλος Θεοδώρητος, «χωρίς να χύνει δάκρυα, πράγμα που γνωρίζω από ίδια εμπειρία, διότι συχνά έπιανε το χέρι μου και το έβαζε στα μάτια της και το ύγραινε τόσο, ώστε γίνονταν μούσκεμα».

Αλλά ακόμη και αυτοί οι μωροί επισκιάστηκαν από μια ασκητική τρέλα και μια επιδειξιμανία, με μια σκιά που έφτανε σε υψηλότερο, για να μην πούμε σε ύψιστο επίπεδο, αποτελώντας έτσι κυριολεκτικά την κορυφή όλων των ασκητικών ανδραγαθημάτων, από την πρακτική των στυλιτών.

Οι στυλίτες πυροδότησαν ένα μεγάλο κύμα προσκυνητών που δεν τελείωσε ούτε μετά τον θάνατο τους, παρά άνθισε στον τόπο της τόσο φιλόδοξης όσο και ανόητης εκκεντρικότητας τους, η οποία δημιούργησε τέτοιον σάλο ακριβώς γι' αυτόν τον λόγο. Στέκονταν πάνω σε στύλους από πέτρα ή ξύλο και φυσικά με τον ένα και μοναδικό σκοπό να απομακρυνθούν από τη γη, από τους ανθρώπους. Δεν είναι τυχαίο που αυτό το, τουλάχιστον από μορφολογική άποψη, αποκορύφωμα των χριστιανικών παραλογισμών άρχισε στη Συρία, όπου ήδη οι ειδωλολάτρες πίστευαν ότι, όσο ψηλότερα στεκόταν ένας άνθρωπος, τόσο καλύτερα μπορούσε να μιλήσει με τους θεούς .

Στυλίτης Συμεών, ο Σύρος «φωτοδότης» - Έρχομαι πιο κοντά σε σένα Θεέ μου...

Ο στυλίτης Συμεών ο πρεσβύτερος, που γεννήθηκε γύρω στα 390 κοντά στη Νικόπολη, αρχίζει τη σταδιοδρομία του ακριβώς όπως και τόσες άλλες μεγάλες προσωπικότητες του Χριστιανισμού, ως βοσκός. Στη μονή της Τελεδά εξιλεώνεται με τέτοια υπερβολή, ώστε οι μοναχοί δεν τον αντέχουν και ζητούν την απομάκρυνσή του. Τώρα, δοξολογεί τον Θεό επί πέντε ημέρες μέσα σε ένα ξεροπήγαδο. Γύρω στο 412, κάπου βόρεια της Αντιόχειας, βάζει να τον εγκλείσουν συνολικά 28 φορές στην περίοδο της νηστείας, χωρίς οποιαδήποτε τροφή. Μετά από αυτό αιωρείται καρφωμένος σε έναν βράχο και παρατηρεί

«με τα μάτια της πίστης και του πνεύματος αυτά που υπάρχουν στους ουραμούς»· μια τόσο χρήσιμη δραστηριότητα, ώστε μυριάδες εγκαταλείπουν τα σπίτια τους και πηγαίνουν προσκυνητές στο Συμεών -πράγμα που είναι σίγουρα εξίσου χρήσιμο. Λέγεται ότι του έφερναν δώρα ακόμη και οι ειδωλολάτρες. Αλλά οι

πιστοί θέλουν να τον αγγίξουν, θέλουν να αποκτήσουν ένα κουρελάκι από τα ρούχα του, έστω ένα μαλλάκι από την προβιά του. Σκαρφλώνει σε μια κολώνα, για να σωθεί, αλλά και για να υψωθεί «πνευματικά», για να είναι πιο κοντά στους ουρανούς, κι έτσι γίνεται ο πρώτος χριστιανός στυλίτης.

Ο Συμεών πλησιάζει αρχικά τον Ύψιστο μόνο κατά ένα, ύστερα κατά πέντε, κατά έξι, κατά έντεκα μέτρα -αλλά η παράδοση έχει διακυμάνσεις, όπως συμβαίνει τόσες φορές. Τέλος στέκεται σε ύψος είκοσι ή είκοσι πέντε μέτρων, για περίπου τριάντα χρόνια, «διότι ο πόθος που είχε μέσα του, να υψωθεί στους ουρανούς, είχε σαν αποτέλεσμα να απομακρύνεται όλο και περισσότερο από τη γη». Εδώ είναι εκτεθειμένος σε κάθε καταιγίδα, σε κάθε λιοπύρι (πολύ αργότερα διαθέτουν μερικοί στυλίτες κάποια καλύβα, κάποιο στέγαστρο, στο στύλο τους). Γράμματα δεν ήξερε ο άγιος σχεδόν καθόλου, αλλά ήταν αρκετά εύγλωττος, ώστε να κάνει δύο φορές την ημέρα κήρυγμα στους προσκυνητές και να τους αποκαλεί «σκυλιά», κάθε φορά που μάλωναν σχετικά με το πρόσωπό του. Τις μεγάλες γιορτές, άπλωνε όλη νύχτα τα χέρια προς τον Θεό, σύμφωνα με μια άλλη πηγή και όλες τις υπόλοιπες νύχτες, «χωρίς να παίξει καν τα βλέφαρα του». Στεκόταν όρθιος ή έσκυβε μέχρι τα δάχτυλα των ποδιών, για να προσευχηθεί, «διότι καθώς τρώει μόνο μια φορά την εβδομάδα, η κοιλιά του είναι τόσο επίπεδη που δεν δυσκολεύεται καθόλου να σκύψει». Ο επίσκοπος Θεοδώρητος αναφέρει επίσης ότι αυτές οι «επικύψεις» του Συμεών ήταν τόσες, ώστε πολλοί έμπαιναν στον πειρασμό να τις μετρήσουν. Ένας από τους συνοδούς του μέτρησε μια ημέρα έως και 1.244 «επικύψεις», αλλά ύστερα κουράστηκε να μετράει και τα παράτησε.

Ο «αστέρας» σκέφτηκε επίσης να περάσει τη ζωή του στέκοντας μόνο στο ένα πόδι. Ως εκ τούτου, «ο φωτοδότης του χριστιανικού κόσμου» (Κύριλλος της Σκυθόπολης) έπαθε ακαμψία, τα μέλη του γέμισαν πληγές και οιδήματα, τα οποία γρήγορα σάπισαν. Όπως ισχυρίζεται τουλάχιστον ο μαθητής του Συμεών, Αντώνιος, συντάκτης μίας φανταστικής βιογραφίας του δασκάλου του, ένα χειμώνα ο μηρός του σάπισε τόσο, «ώστε βγήκαν από μέσα πολλά σκουλήκια. Έπεφταν από το σώμα του στις πατούσες του, από τις πατούσες του στον στύλο, από το στύλο στο χώμα. Τότε ο Συμεών διέταξε ένα νεαρό άντρα, ονόματι Αντώνιο, ο οποίος τον υπηρετούσε και είδε και κατέγραψε όλα αυτά, να μαζέψει τα σκουλήκια και να του τα φέρει επάνω. Ύστερα τα έβαλε πάλι στην πληγή του και είπε: “Φάτε λοιπόν αυτά, που σας έδωσε ο Θεός”».

Αν και ολοζώντανος, ο Συμεών θεωρείτο ήδη μάρτυρας. Όντας ζωντανός, ήταν μάλιστα ανώτερος από τους πεθαμένους αγίους. Πολλοί σύγχρονοι της εποχής του

τον θεωρούσαν σχεδόν σημαντικότερο από τον Πέτρο και τον Παύλο. Σύμφωνα με τη γνώμη τους, ξεπερνούσε στη νηστεία το Μωυσή, τον Ηλία, ακόμη και τον Ιησού. Ο Συμεών δεν θεράπευε με κουρελάκια από το ρούχο του ή με σάλιο, όχι, η προσευχή του μόνο έκανε θαύματα ακόμη και στις πιο μακρινές περιοχές. Ξερίζωναν μαλλάκια από την προβιά του, έπαιρναν φακές από το γεύμα του, χρώμα από το μέρος που στεκόταν. Και στο τέλος, όλα προσφέρονταν, ούτως ειπείν, συσκευασμένα, έτοιμα προς χρήση: Ευλογίες, υγιεινή τροφή, θεραπευτικό λάδι, ευλογημένη σκόνη, «σκόνη της θείας χάριτος»· αρχικά σφραγισμένα με έναν σταυρό, ύστερα με το πορτρέτο του Συμεών, αργότερα και ολόκληρα αγαλματίδια.

Γενικά η σκόνη ήταν ένα «εντελώς φυσικό μέσο ευλογίας», τίποτα το φτηνότερο, τίποτα το πιο πρόχειρο, κι όμως πολύτιμο «ωσάν πολύτιμος λίθος»· ιδιαίτερα αποτελεσματική για τις παθήσεις του πεπτικού συστήματος. Τη μετέφεραν σε μικρές κάψουλες, περιζήτητη όχι μόνο ως φάρμακο αλλά και ως φυλακτήριο - πουθενά περισσότερο από ό,τι στην Τουρ· αλλά και στα Ευχάιτα παραδείγματος χάρη ή στα μέρη κοντά στον Συμεών. Με αυτό τον τρόπο οι προσκυνητές δεν «εισήγαγαν νέα εποχή» στην ιατρική αλλά «στα προσκυνήματα και τη λαϊκή ευσέβεια» (Kotting). Αργότερα έπαιρναν και σκόνη από τον στύλο του, ώστε τον Μεσαίωνα είχε φθαρεί ολόκληρος· μια απώλεια για τον κόσμο του πολιτισμού

Έτσι ανθούσε η μια και μοναδική αληθινή θρησκεία. Πλήθη χριστιανών πήγαιναν κατά κύματα κοντά του. Πήγαιναν και πολλές γυναίκες, καθώς φαίνεται αρκετές, στις οποίες ο Θεός δεν χάριζε απογόνους. Άλλες πήγαιναν γι' αυτόν τον λόγο στον άγιο Μηνά ή στη Μένουθη ή, όπως η βασίλισσα των Πάρθων Σίρα, στον άγιο Σέργιο στη Ρουσαφά. Οι ειδωλολάτρισσες προτιμούσαν σε τέτοιες περιπτώσεις ιδιαίτερα τους Δελφούς και τα Ασκληπιεία. Στον Συμεών αδικούνταν όμως οι γυναίκες, όπως συμβαίνει σχεδόν πάντα στη μακρά ιστορία του Χριστιανισμού. Οι γυναίκες δεν επιτρεπόταν να πλησιάσουν πολύ κοντά τον άγιο. Έπρεπε να μένουν έξω από τη μάνδρα και μπορούσαν να παρουσιάσουν τις παρακλήσεις τους μόνο με διαμεσολαβητή. Λέγεται ότι ο Συμεών αρνήθηκε και στην ίδια του τη μάνα την είσοδο στον περίβολο, ότι και όλη του τη ζωή δεν την κοίταξε, για ασκητικούς λόγους -*tota mulier sexus* (η γυναίκα δεν είναι παρά γενετήσιο μόριο), μια αρχαία χριστιανική σοφία. Και μετά τον θάνατο του αγίου, απαγορευόταν στις γυναίκες να μπαίνουν στην εκκλησία του προσκυνήματος, όπως πιστοποιεί ο Ευάγγριος ο Σχολαστικός.

Αλλά οι απλές γυναίκες έρχονταν σε κοπάδια, όπως και οι απλοί άντρες. Ο

επίσκοπος Θεοδώρητος, ο συμπατριώτης του Συμεών, που κάποτε λίγο έλειψε να καταπατηθεί από το πλήθος των θαυμαστών του αγίου, είδε έναν «ανθρώπινο ωκεανό» να κυματίζει στη βάση του στύλου. Δεν έρχονταν μόνο από όλα τα γύρω μέρη της Ανατολής, λέει με υπερηφάνεια ο Θεοδώρητος, Ιουδαίοι, Πέρσες, Αρμένιοι, Ίβηρες, Αιθίοπες, αλλά και από την άκρη της Δύσης: Ισπανοί, Γαλάτες, Βρετανοί, ακόμη και οι τεχνίτες «της μεγάλης Ρώμης» είχαν στήσει σε όλους τους προθαλάμους των εργαστηρίων τους μικρές εικόνες του Συμεών, «για να διώχνει το κακό και να τους προφυλάσσει».

Ένας-ένας και κατά ομάδες πήγαιναν κοντά του προσκυνητές, για να πάρουν την ευλογία του, τη συμβουλή του, κυρίως όμως για να απαλλαγούν από κάθε είδους ανίατες αρρώστιες. Ιδιαίτερα την εποχή της μεγάλης ξηρασίας ήταν περιζήτητη η προσευχή του, αφού οι Σύροι έρχονταν σε μεγάλες πομπές. Αφού έρχονταν ακόμη και οι ειδωλολάτρες και προσηλυτίζονταν, συνέτριβαν «μπροστά στο μεγάλο φωσ τα λατρεμένα είδωλα» και απείχαν «από τα όργια της Αφροδίτης» (Θεοδώρητος). Ολόκληρες φυλές λέγεται ότι δέχτηκαν με μιας την «ιερή βάπτιση», οι πιο προσεκτικοί πάντως υπόσχονταν με γραπτό συμβόλαιο την «αγία βάπτιση», σε περίπτωση που η προσευχή του Συμεών έβαζε τέλος στο πρόβλημά τους. «Λάγνοι έρχονταν και σωφρονίζονταν, πόρνες πήγαιναν στο μοναστήρι, Άραβες που δεν γνώριζαν ακόμη ούτε το ψωμί υπηρετούσαν τον Θεό» (Συριακός Βίος Συμεών). Και, καθώς ακόμη και οι απλοί προσκυνητές έβαζαν τον οβολό τους στο καλάθι το οποίο κρεμόταν μόνιμα στη βάση του στύλου, τι να δώριζαν άραγε οι απεσταλμένοι των βασιλέων, οι οποίοι λέγεται ότι εμφανίζονταν συχνά για να πάρουν την ευλογία για λογαριασμό των κυρίων τους, ακόμη και υποδείξεις για το κυβερνητικό έργο.

Από τότε που υπάρχει ο χριστιανικός θεσμός του προσκυνήματος, οι κύκλοι των ιερωμένων επηρέαζαν και επηρεάζουν το παγκόσμιο γίγνεσθαι έως σήμερα. Και στην αρχαιότητα ζητούσαν οι εξουσιαστές συχνά τη συμβουλή προσκυνημάτων ή αναχωρητών. Ο αυτοκράτορας Θεοδόσιος Α', πριν από τις εκστρατείες του εναντίον του Μάξιμου το 388 και εναντίον του Ευγένιου το 394 -την αποφασιστική διάλυση της ειδωλολατρίας-, συμβουλευόταν τον Αιγύπτιο ερημίτη Ιωάννη. Οι ηγεμόνες των Φράγκων Χιλπέριχος και Μεροβαίος απευθύνθηκαν στον τάφο του αγίου Μαρτιίνου της Τουρ (ο διάκονος του Χιλπέριχου απόθεσε πάνω στον τάφο μια δύσκολη ερώτηση του βασιλιά με τη μορφή επιστολής, όπως κι ένα κενό φύλλο χαρτί για την απάντηση! Αλλά σε αυτή τη περίπτωση ο ουρανός τήρησε σιγή τάφου).

Στην περίπτωση του Συμεών όμως είχε και το ίδιο το προσκύνημα πολιτικό παρασκήνιο, πράγμα που συμβαίνει ωστόσο αρκετά συχνά. Αυτό το δείχνει η αναφορά ενός φυλάρχου των Βεδουίνων ο οποίος γράφει: *«Γίνονται χριστιανοί, προσαρτώνται στους Ρωμαίους κι επαναστατούν. Όποιος ανηφορίσει κατά εκεί, θα του κόψω το κεφάλι και τα κεφάλια των δικών του»*. Αλλά τη νύχτα «σε μια οπτασία» -και πόσο ζωντανές ήταν συχνά αυτές οι οπτασίες, αν δεν είναι ως συνήθως φούμαρα-, ο φύλαρχος δέχεται θανατηφόρες απειλές, οπότε τώρα δίνει την άδεια: *«Οποιοσδήποτε θέλει να ανηφορίσει επάνω στον αφέντη Συμεών, για να λάβει εκεί τη βάπτισμα και να γίνει χριστιανός, ας το κάνει, χωρίς κανένα φόβο. Εάν δεν ήμουν υποτελής στον βασιλιά των Περσών, θα πήγαινα κι εγώ και θα γινόμουν χριστιανός»*.

Με λίγα λόγια, η επιρροή του αγίου ήταν εξαιρετικά μεγάλη, κι έτσι φυσικά και η προσέλευση των προσκυνητών. Οι μαθητές του Συμεών, όπως λέγεται διακόσιοι και ύστερα ακόμη περισσότεροι, απόκτησαν κελιά· οι απαρχές του μετέπειτα μοναστηριού. Ήδη όσο ζούσε, υπήρχε μια εκκλησία, όπως φαίνεται και βαπτιστήριο, εκτός αυτού καταλύματα, ξενώνες· αφού πολλοί προσκυνητές έμεναν οχτώ ή και δεκατέσσερις ημέρες. Και όταν το 459 ο Συμεών πέθανε σε ηλικία εβδομήντα ετών -εξακόσιοι στρατιώτες από την Αντιόχεια έπρεπε να προστατεύσουν τη σορό από τους Σαρακηνούς και τους πιστούς που ήταν μανιακοί για τα λείψανα-, ο στύλος του συνέχισε να προσελκύει τις μάζες για αιώνες ολόκληρους. Ενώ η σορός του την οποία πήρε ο αυτοκράτορας Λέων για την πρωτεύουσα, δυσανεστώντας τους Αντιοχείς, προσείλκυε λίγο κόσμο. Όλοι κατέκλυζαν τον στύλο, ο οποίος θεωρείτο πολύτιμο λείψανο και σύντομα απέκτησε γύρω του σύμπλεγμα κτιρίων, πράγμα ασυνήθιστο ακόμη και για τόπους προσκυνήματος. Ιδιαίτερα στις επετείους του, έρχονταν προσκυνητές από τα τέσσερα σημεία του ορίζοντα και τελούσαν αυτούς τους εορτασμούς *«με θεολογικό ζήλο που άγγιζε τα όρια της έκστασης... Η διεύθυνση της εκκλησίας του προσκυνήματος ήξερε να δίνει πλούσια τροφή στη θρησκευτική φαντασία των προσκυνητών με επιτήδεια κόλπα, έτσι ώστε να μένει πολύ ζωντανή η ανάμνηση του μεγάλου αγίου στο λαό»* (Kotting). Γύρω στα 560, ο Ευάγγριος ο Σχολαστικός είδε στην Αντιόχεια πια μόνο την κάρρα του Συμεών που της έλειπαν μερικά δόντια, αφού τα είχαν κλέψει θαυμαστές.

Στον δρόμο που χάραξε ο Συμεών

Αυτή η ορθοστασία στον στύλο για δεκαετίες ήταν τέτοια τρέλα, ώστε συνεχίστηκε για πολλούς αιώνες χριστιανικής σωτήριας ιστορίας. Από το 460 ο ιερομόναχος Δανιήλ, μαθητής του Συμεών, στεκόταν για περίπου τριάντα τρία χρόνια πάνω σε ένα στύλο στον Ανάπλου. Είχε χειροτονηθεί ιερέας, παρά τη θέληση του, από τον πατριάρχη Γεννάδιο. Τον επισκέφθηκαν μάλιστα ο αυτοκράτορας Λέων, η αυτοκράτειρα Ευδοξία και φυσικά πλήθη προσκυνητών, ακόμη και «αιρετικών» (επειδή τα κόπρανα του ήταν «εξαιρετικά στεγνά», η παράδοση αναφέρει πως ήταν «ίδια με της κασίικας»). Τα

πλούσια δώρα για τον στυλίτη με τους πολλούς θαυμαστές τα εισέπραττε η εκκλησία που υπήρχε δίπλα. Ο Τίτος, ένας αξιωματικός του αυτοκρατορικού παλατιού, εγκατέλειψε τον στρατό και περνώντας σχοινιά κάτω από τις μασχάλες του, αιωρούταν στον αέρα, χωρίς να αγγίζει το έδαφος. Τον 6ο αιώνα ένας πρώην έπαρχος της Κωνσταντινούπολης περνάει σαράντα οχτώ χρόνια πάνω σε στύλο κοντά στην Έδεσσα. Τον 7ο αιώνα ο άγιος Συμεών ο νεότερος σκαρφαλώνει σε ένα στύλο «τόσο μικρός ακόμη, ώστε άλλαξε τα πρώτα του δόντια, όταν ανέβηκε». Στα τριάντα τρία του χρόνια χειροτονείται ιερέας και κάνει τόσα θαύματα, ώστε οι χριστιανοί συρρέουν πάλι κατά μυριάδες, για να δουν τον «νέο Συμεών», και ο λόφος με τον τελευταίο και υψηλότερο στύλο του παίρνει τελικά το όνομα «το Βουνό των Θαυμάτων» (Wunderberg). Το ίδιο διάσημος έγινε ο άγιος Αλύπιος, ο οποίος πέρασε «67 χρόνια πάνω σε έναν στύλο», «τον περισσότερο καιρό όρθιος, τα τελευταία χρόνια ξαπλωμένος» (Θεολογικό και Εκκλησιαστικό Λεξικό). Είναι ένας από τους συχνότερα απεικονιζόμενους ασκητές της Ανατολής σε εικόνες, φρέσκα, βυζαντινές μινιατούρες. Όλοι αυτοί οι τρελοί του Χριστιανισμού είχαν τεράστια προσέλευση κοινού, και οι λαϊκές μάζες τους πολιορκούσαν. Και εννοείται ότι τα προσκυνήματα συνεχίζονταν και μετά τον θάνατό τους.

Παρά τις κακουχίες, η ζωή στον καθαρό αέρα ωφελούσε, φαίνεται, τους στυλίτες. Αν και γλεντούσαν πάνω στους στύλους τους τον θαυμαστό ασκητικό ιδανικό τους και δεν κρατιόντουσαν να φτάσουν στον Θεό, όσο πιο γρήγορα και όσο πιο κοντά μπορούσαν, ειδικά αυτοί έμελλε να περιμένουν τον περισσότερο χρόνο, τριάντα, πενήντα χρόνια ή και περισσότερο. Ο Συμεών ο πρεσβύτερος έφτασε τα εβδομήντα, ο Δανιήλ τα ογδόντα τέσσερα, ο Αλύπιος τα ενενήντα εννέα, ο Λουκάς, ένας στυλίτης του 9ου αιώνα, τα εκατό χρόνια. Επίσης αυτοί οι άγιοι

πέθαιναν από, ούτως ειπείν, φυσικό θάνατο, εάν δεν τους χτυπούσε κεραυνός κατά τις αδιερεύνητες βουλές του Κυρίου, όπως έναν στυλίτη από τη Μεσοποταμία πάνω στον γύψινο στύλο του, ή δεν τους σκότωναν ληστές. Εξάλλου, σε μια τόσο εξαιρετική υπόθεση δεν εκπλήσσουν μάλλον άλλες ιδιαιτερότητες. Παραδείγματος χάρη, η θεολογική λογομαχία ανάμεσα σε έναν καθολικό και ένα μονοφυσίτη στυλίτη, ούτως ειπείν, γείτονες, οι οποίοι αντάλλαζαν ύβρεις από τους στύλους τους, όπως περιγράφει ο Ιωάννης Μόσχος, ένας Ανατολίτης μοναχός, ο οποίος πέθανε το 619 στη Ρώμη. Ή εκείνη η παράξενη συγκέντρωση εκατό στυλιτών που στέκονταν σαν ολόκληρο δάσος από στύλους γύρω από έναν ηγούμενο στη Γεθσημανή της Παλαιστίνης.

Άγιος Αντώνιος ο Μέγας: Ο πρώτος ασκητής - Ο θεμελιωτής του «υγιούς» μοναχισμού που εξύψωσε την απλυσιά και την αγραμματοσύνη

Γεννήθηκε λοιπόν περί το 250 στην Κομά, κώμη της Αιγύπτου κοντά στην Μέμφιδα, από γονείς εύπορους. Από παιδί ήταν ολιγαρκής και αυτάρκης, ουδεμία όμως έτρεφε κλίση προς τα γράμματα, τα οποία «μαθείν ουκ ηνέσχετο». Αγνοούσε ακόμα και αυτή την γραφή και την ανάγνωση της μητρικής του γλώσσας που ήταν η κοπτική. Την ελληνική γλώσσα την αγνοούσε εντελώς.

Μέχρις εδώ πληροφορούμαστε ότι για να κερδίσει κανείς τον τίτλο «Μέγας», πρέπει να είναι εντελώς αγράμματος. Έτσι εξηγείται η αγραμματοσύνη των καλόγερων ανά τους αιώνες. Κι αν δεν προέκυπτε αργότερα η ανάγκη της ανάγνωσης, για λόγους που εξυπηρετούσαν τις χριστιανικές λειτουργίες, μάλλον θα παρέμενε η τάξη αυτή των μοναχών βουτηγμένη εντελώς στα σκοτάδια της παντελούς αγραμματοσύνης. Καθ' όλον τον ερημικό βίο του ο Αντώνιος ουδέποτε άλλαξε ένδυμα και ουδέποτε ένιψε το σώμα του ή καν τα πόδια του με νερό! (Βίος κεφ. 47 και 95).

Δεύτερο λοιπόν χάρισμα για να αποκαλεστεί κανείς μέγας είναι η παντελής έλλειψη καθαριότητας! Τόσο δε θαύμασαν οι κατοπινοί άγιοι πατέρες την αρετή αυτή της απλυσιάς του Αντωνίου, ώστε φρόντισαν να την καθιερώσουν δια των θείων διδασκαλιών τους και κυρίως δια του επιχειρήματος ότι είναι κάκιστη χειρονομία το «μπανίζεσθαι τον μοναχόν» ένεκα τη διεγέρσεως του σεξουαλικού ενστίκτου, το οποίον τούτο κατηραμένον ένστικτο «εξανίσταται δια της αφής των χειρών επί του σώματος».

Ο Αντώνιος όχι μόνον ήταν αγράμματος αλλά υποστήριζε και θεωρητικά την αγραμματοσύνη. Διέθετε μάλιστα επιχειρήματα ατράνταχτο και αδιάσειστο. Όταν

λοιπόν προσήλθαν κάποιοι προς αυτόν και θέλησαν να τον πειράξουν για την αγραμματοσύνη του, τους αποστόμωσε λέγων: «*Τι λέγετε, τι είναι πρώτον ο νους ή τα γράμματα και ο νους είναι αίτιον των γραμμάτων ή τα γράμματα του νου;*». Όταν δε αυτοί του απάντησαν ότι προηγείται ο νους κι ότι αυτός είναι εφευρέτης των γραμμάτων, απάντησε: «*Εκείνος λοιπόν όστις έχει υγιή νουν δεν έχει ανάγκη των γραμμάτων*» (κ. 73).

Σε κάποιον σοφό που ρώτησε πάλι τον Αντώνιο πώς αντέχει την στέρηση της ευχαρίστησης από την ανάγνωση βιβλίων απάντησε: «*Το δικό μου βιβλίο, ω φιλόσοφε, είναι η φύση των γεγονότων και μπορώ όταν θέλω να αναγινώσκω τους λόγους του Θεού*».

Για να δούμε όμως τι είδους ανθρώπους παράγουν τέτοιες σκοταδιστικές διδασκαλίες. Ένα συνηθισμένο θέμα των ζωγράφων του Μεσαίωνα ήταν οι πειρασμοί του αγίου Αντωνίου. Με τον Αντώνιο εικονίζονταν συνήθως γυναίκες, ως σύμβολο των σαρκικών πειρασμών, και χοίροι, ως προσωποποίηση των δαιμόνων, τους οποίους υπερνίκησε. Από παρεξήγηση λοιπόν του συμβολισμού αυτού ο Αντώνιος θεωρήθηκε προστάτης των χοίρων και γενικώς των ζώων. Επίσης θεωρήθηκε και ως προστάτης κατά διαφόρων επιδημιών, τις οποίες νόμιζαν ότι προκαλούσαν διαβολικές επιδράσεις και μάλιστα της φοβερής πανωλικής επιδημίας, η οποία ονομάζονταν συνήθως «Αντωνιανόν Πυρ», διότι πιστεύονταν ότι θεραπεύονταν δια της επικλήσεως του ονόματος του αγίου αυτού, και εκ εξ αυτού προέκυψε το τάγμα των Αντωνιανών. Ο πρωτοπόρος τώρα της προώθησης του βρόμικου και άπλυτου σώματος Αντώνιος, γίνεται, αυτός ο ίδιος, το αντίδοτο κατά της επιδημίας που προκάλεσε. Ως προς την ανακήρυξη του αγίου ως προστάτη των χοίρων, τελικά, φαίνεται ότι αποδόθηκε μια φυσική δικαιοσύνη. Ποιος άραγε θα μπορούσε να καταλάβει δικαιότερα την θέση αυτή από έναν άνθρωπο που δεν είχε πλυθεί στη ζωή του ούτε μία φορά.

Ο άγιος ζούσε σχεδόν όλη τη ζωή του μέσα σ' ένα πηγάδι, τρώγοντας αποκλειστικά μουχλιασμένα παξιμάδια. Μέσα εκεί ο Διάβολος του «έστελνε» διάφορους πειρασμούς για να τον δοκιμάσει όπως θηρία, πόρνες, δαίμονες, πουλιά, σκουλήκια, φίδια κ.ά. Ο άγιος όμως κατάφερνε κι «αντιστεκόταν». Απ' την πείνα και την κακουχία πολλά είναι αυτά που μπορεί κανείς να δει... Τα πάντα όλα που λέει και ο γνωστός μας Αλέφαντος...

Οράματα σαν μελίτσια και χριστιανική παραζάλη θαυμάτων

Στους ασκητές έρχονται τα οράματα, όπως οι μέλισσες στην κυψέλη. Η παράφρων

ασκητεία με την οποία κακομεταχειρίζονται σώμα και πνεύμα, η διαρκής νηστεία, οι αγρυπνίες, μια υποβόσκουσα μανία φαντασμάτων, μέσα σε συχνά τρομακτική μοναξιά, τους καθιστούν εκ των προτέρων επιρρεπείς σε «οπτασίες». Όσο περισσότερο αυτοτιμωρούνται, όσο περισσότερο παλεύουν με δαιμόνια, τόσες περισσότερες παραισθήσεις, οπτασίες, ακροάσεις έχουν και τόσο λιγότερη επαφή με τον υπόλοιπο κόσμο.

Ο άγιος Αντώνιος έχει τόσο συχνά επαφή με υπέργειες ή και υπόγειες δυνάμεις, ώστε ακούει την περίφημη φωνή «άνωθεν», όπως εμείς ακούμε ραδιόφωνο, χωρίς οποιοδήποτε παράσιτο, καθώς, βλέπετε, «έχει συνηθίσει να του μιλάνε έτσι». Και στις ακροάσεις έρχονται να προστεθούν τα οράματα. Κάποτε απειλείται η ίδια του η ανάληψη στους ουραμούς από όλων των ειδών τις αισχρές λάμπεις του αέρα. Μία άλλη φορά βλέπει πώς ένας τρομακτικός δαίμονας που φτάνει μέχρι τα σύννεφα προσπαθεί να σταματήσει άλλες (φτερωτές) ψυχές που ανεβαίνουν αλλά ο Διάβολος δεν κατορθώνει «να νικήσει εκείνους οι οποίοι δεν τον υπάκουσαν».

Ο Αντώνιος «θεράπευσε» εκατοντάδες ανίατους ασθενείς. Κάποτε σε μία θεραπεία παρθένας έβγαιναν διαβολικές εκκρίσεις απ' τα μάτια, τη μύτη και τ' αυτιά και μεταμορφώνονταν σε σκουλήκια. Μια άλλη φορά ένας τρομακτικός δαίμονας, που έφθανε μέχρι τα σύννεφα προσπαθούσε να σταματήσει τις ευσεβείς ψυχές πεθαμένων χριστιανών να πηγαίνουν στον Παράδεισο. Ο Αντώνιος προσευχήθηκε και ο δαίμονας διαλύθηκε ως εκ θαύματος. Ο βίος του αγίου Αντωνίου είναι απ' τους πιο εξωπραγματικούς, γεμάτος από διαβολικές περιπέτειες και οράματα! Φυσικά ο συγγραφέας του βίου του ήταν ο μαθητής του και μεγάλος πλαστογράφος της ιστορίας, ο άγιος Αθανάσιος. «Μ' όποιον δάσκαλο καθήσεις, τέτοια γράμματα θα μάθεις», λέει μια λαϊκή παροιμία.

Πάρα πολλά στοιχεία της περίφημης κακόφημης βιογραφίας του αγίου Αντωνίου που όπως προαναφέρθηκε γράφτηκε από την πέννα του αγίου πλαστογράφου Αθανάσιου -«ένα έργο παγκόσμιας λογοτεχνίας» (Staats), «ένα βιβλίο με τη μεγαλύτερη επιρροή όλων των εποχών» (Momigliano), όπως εικάζεται, γενικά το πιο επιτυχημένο παραμύθι με αγίους- επαναλαμβάνονται και σε άλλους βίους αγίων, ανάμεσα τους και πολλά οπτασιακά. Όπως π.χ. ο Αντώνιος βλέπει κατά τον θάνατο του μοναχού Αμμούν (Άμμωνα) να ανεβαίνει η ψυχή του στους ουραμούς, έτσι βλέπει και ο άγιος ηγούμενος Βενέδικτος την ψυχή της αδελφής του, κατά τον θάνατό της, να αιωρείται και να ανεβαίνει στους ουραμούς με τη μορφή περιστεριού. Το κατασκεύασμα του Αλεξανδρινού πατριάρχη έγινε το χριστιανικό μπεστ σέλερ του 4ου αιώνα και αποβλάκωσε την ανθρωπότητα, όπως λίγα άλλα

του είδους του, έως και σήμερα.

Και ο Παχώμιος, ο ιδρυτής των κοινοβιακών μοναχών, βλέπει την ανάληψη στους ουρανούς κάποιου δίκαιου ανθρώπου και την πτώση στην κόλαση κάποιου αμαρτωλού. Δύο ανελέητοι άγγελοι τραβάνε τον δεύτερο από το στόμα με ένα άγκιστρο και ύστερα τον καθίζουν πάνω σε «ένα μαύρο νοερό άλογο». Διότι όσο ρεαλιστής (θα μπορούσαμε κάλλιστα να πούμε: δικτάτορας) ήταν αυτός ο ιδρυτής οχτώ αντρικών και δύο γυναικείων μοναστηριών, ο συντάκτης ενός μοναχικού κανόνα, ο οποίος δημιούργησε αργότερα σχολή, άλλο τόσο ήταν και «μια αετίσια μορφή η οποία με πνευματικά φτερά πετούσε προς το Ύψιστο», ένας άντρας, «ο οποίος συνομιλούσε με αγγέλους» -μία «εμπειρία που φέρνει ρίγη» (Nigg). Παντού τον προκαλούν ο Σατανάς και οι βοηθοί του. Τον περιτριγυρίζουν με τη μορφή σκύλων που γαβγίζουν, αφουγκράζεται τις συζητήσεις των κακών πνευμάτων, φαντάζεται την παραίσθηση μιας κόρης του Βεελζεβούλ, μίας πανέμορφης γυναίκας, ο ουρανός και ιδιαίτερα η Κόλαση τού αποκαλύπτονται με φρικιαστικές λεπτομέρειες. Με λίγα λόγια, όλα γύρω από τον Παχώμιο είναι γεμάτα με διαβόλους και δαίμονες, προ πάντων φυσικά το δικό του χριστιανικό κεφάλι. Διότι, ενώ ο επιφανής ιδρυτής μοναστηριών οργανώνει έξυπνα και διοικεί αυστηρά, παρ' όλα αυτά το κρανίο του βγάζει «μεταφυσικούς» καπνούς, οράματα για αγγέλους και δαίμονες, τουλάχιστον έτσι δείχνει.

Διαφόρων ειδών άγιοι του Χριστιανισμού (άγιοι της ερήμου, των σπηλαίων, των πηγαδιών, των κελιών, των τσουβαλιών, των στύλων και ό,τι άλλο μπορεί να φανταστεί ένας τελείως άρρωστος νους) κάνουνε θαύματα, που θα τα ζήλευαν ακόμα και οι μεγαλύτεροι μάγοι και ταχυδακτυλουργοί όλων των εποχών, ακόμα και ο Κόπερφιλντ, ή ο Χουντίνι, ξεπερνώντας κατά πολύ τον διδάξαντα διδάσκαλό τους Ιησού. Περπατάνε χιλιόμετρα πάνω σε νερά ποταμών, λιμνών, θαλασσών, ή τα διασχίζουν πάνω στην πλάτη κροκοδείλων, δελφινιών ακόμα και φαλαινών, ανασταίνουν νεκρούς, κάνουν καλά ασθενείς και παράλυτους ακόμα και από χιλιόμετρα μακριά, στείρες γυναίκες μένουν έγκυες μέσω επιφοίτησης, άγγελοι με σάρκα και οστά τρέφουν τους ασκητές της ερήμου, δαίμονες ουρλιάζουν και χτυπιούνται, σύννεφα από ακρίδες εξαφανίζονται με αγιασμό, ο Ήλιος σταματά την πορεία του κατόπιν διαταγής των αγίων, άγια λείψανα μυρίζουν αρώματα και ευωδίες και άλλα απίστευτα και τραγελαφικά. Με μία προσευχή κάνουν το θαλασσινό νερό γλυκό και πόσιμο, με μία κίνησή τους, που θα ζήλευαν ακόμα και οι πιο εκπαιδευμένοι νίντζα, ρίχνουν κάτω ληστές ακινητοποιώντας τους.

Η νέα αυτή τρέλα των θαυμάτων διαδίδεται παντού με αυξανόμενη μανία. Οι

ταπεινόφρονες ταχυδακτυλουργοί άγιοι-μοναχοί λατρεύονται σαν οι επί γης θεοί, ή παρομοιάζονται σαν επουράνιοι άγγελοι, οι πιστοί τούς φιλούν τα πόδια, τούς παρακαλούν να τούς βοηθήσουν, ζητούν την συμβουλή τους σε κάθε θέμα και σε θέματα πίστης. Ακόμα και οι χριστιανοί αυτοκράτορες θεωρούσαν τον εαυτό τους τυχερό, να μπορούσαν να τούς είχαν στο τραπέζι τους. Σε αρκετούς έφτιαχναν εκκλησίες εν ζωή ακόμη, ενώ άλλους τους προόριζαν στο να αποκτήσουν τα λείψανά τους μετά θάνατον.

Στον ερημίτη όσιο Ζώσιμο (4 Ιανουαρίου) κάποτε επιτέθηκε ένα λιοντάρι και σκότωσε το μουλάρι του. Ο Ζώσιμος ατάραχος μαγνήτισε με το άγιο βλέμμα του το λιοντάρι και του φόρτωσε όλα τα πράγματα, που κουβαλούσε το μουλάρι του και ταξίδεψε στην Καισάρεια. Σε όλη τη διαδρομή το λιοντάρι κουνούσε την ουρά του και έγλειφε τα χέρια του αγίου αντικαθιστώντας το μουλάρι!

Οι θαυματοποιοί μοναχοί Ιάκωβος της Νισίβης (ο αποκαλούμενος και ως Μωυσής της Μεσοποταμίας, 13 Ιανουαρίου) και ο Ευγένιος ο Αιγύπτιος, ανακάλυψαν από κοινού μία μεγάλη σανίδα της κιβωτού του Νώε, την οποία ξέθαψαν σκάβοντας με τα χέρια και με την βοήθεια ενός χερουβείμ!

Ο όσιος Ιάκωβος ο αναχωρητής (26 Νοεμβρίου) ήταν τόσο εγκρατής, ώστε έκανε ένα μεγάλο θαύμα: *«Απέβαλε την ανάγκη της φύσεως, ήτις εβίαζε μεν αυτόν να εκβάλη τα περιττώματα της κοιλίας»*. Ο άγιος αυτός δεν αφόδευε!

Οι αρχαίοι αυτοί αμόρφωτοι μοναχοί ήταν σε θέση να κάνουν τα πάντα. Με καθαγιασμένο ύδωρ και λάδι θεράπευαν ζώα και ανθρώπους. Έκαναν εξορκισμούς, θεράπευαν σεληνιασμένους, δαιμονισμένους, βασκανίες, παχυσαρκία, υδρωπικία, ουρολοιμώξεις, αιμορροΐδες, τύφλωση, αναπηρία, όλα αυτά με μία απάλειψη, με μία προσευχή, με ένα άγγιγμα. Φρέσκο ψωμί εξ ουρανού πήγαινε μόνο του (delivery) κάθε Κυριακή στην έρημο, πάνω στους στύλους, ή μέσα στα πηγάδια και στις σπηλιές, όπου ζούσαν οι ασκητές για να τους θρέψουν. Εξ ουρανού «delivery» διέθεταν ο όσιος Συμεών ο Θαυμαστορείτης (24 Μαΐου), ο όσιος ιερομάρτυς Έρασμος (*«ελάμβανε τροφήν δια των κοράκων»*, 2 Ιουνίου), πολλοί άλλοι, αλλά και η ίδια η Παναγία, την οποία έτρεφε *«ξενοπρεπώς»* ο Αρχάγγελος (*«Η Παρθένος διέμεινε χρόνους δώδεκα, τρεφομένη μεν ξενοπρεπώς από τον Αρχάγγελον Γαβριήλ με τροφήν ουράνιον»*, Συναξαριστής Εισοδίων της Θεοτόκου).

Οι επιφανέστεροι πατέρες της Εκκλησίας Αθανάσιος, Αμβρόσιος, Ιερώνυμος, Χρυσόστομος υποστήριζαν, ότι όποιος δεν πίστευε στα θαύματα αυτά ήταν

πνευματικά διεστραμμένος. Οι πιο γνωστοί πατέρες της εκκλησίας υπερασπίζονταν τέτοια κείμενα ως μαρτυρίες και οι περισσότεροι αρχαίοι θεολόγοι τα θεωρούσαν εντελώς αληθινά. Ποτέ να μην ξεχνάμε επίσης, ότι και με τέτοια σκουπίδια προπαγάνδιζαν τον Χριστιανισμό και με τέτοια σκουπίδια εξαπλώθηκε και εδραιώθηκε η πνευματική και σωματική βαρβαρότητά του.

Με όλα αυτά είμαστε από ώρα χωμένοι βαθιά στο κεφάλαιο του ενός ξεχωριστού είδος μύθου: Το ψεύδος με φωτοστέφανο, την ηθοπλαστική λογοτεχνία, προ πάντων οι ιστορίες των αγίων, οι βίοι των αγίων.

Αυτό το κηφηναριό ο Χριστιανισμός προβάλλει ως πρότυπο στους νέους, ενώ θα έπρεπε να τους προβάλλει ως παραδείγματα προς αποστροφή και αποφυγή. Ο Κ. Παπαρρηγόπουλος γράφει: *«Και τώ όντι, μήπως δεν είδομεν πολλάκις εν τοις προηγουμένοις βιβλίοις τους μοναχούς εγκαταλείποντας τον ερημικόν βίον, πληρούντας τάς οδούς και τάς οικίας των πόλεων, αναμιγνυομένους εις τα πολιτικά πράγματα και άλλως ραδιουργούντας, ακολασταίνοντας; Έν γένει προϊόντος του χρόνου ο θεμελιώδης ασκητικός του βίου τούτου χαρακτήρ κατήντησεν εξαίρεσις. Συνήθως οι μοναχοί διήγον ήδη βίον άνετον και ευπαθή εις μοναστήρια πλούσια γενόμενα διά των πολλών κινητών και ακινήτων αναθημάτων, τα οποία αφιέρωνεν εις αυτά η των ανθρώπων ευλάβεια... Το δεινόν, το μέγα δεινόν, ενέκειτο εις τα κοινώς λεγόμενα μοναστήρια, διότι μυριάδες νέων συνέρρεον κατ' έτος εις τα ενδαιτήματα ταύτα της απραγμοσύνης, και ενίοτε της ακολασίας, οι πλείστοι ουχί υπό ζέοντος θρησκευτικού αισθήματος ή άλλης ανάγκης φερόμενοι αλλ' ελαυνόμενοι υπό της εις την αργίαν και την τρυφήν ροπής»* (4ο τόμος, «ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ»).

Ο καθείς από εμάς θα πρέπει ν' αποβάλλει όλη αυτή την θρησκευτική παραφροσύνη απ' την ψυχή του. Μετά θ' ακολουθήσουν και οι Ρωμιοί ταγοί μας, αν κάποτε μπορέσουν κι αυτοί και ξεφύγουν απ' την δαγκάνα της θρησκείας. Ζούμε σε μία τριτοκοσμική χώρα, που στραγγαλίζει ο,τιδήποτε ελληνικό ή άλλο πολιτισμικό στοιχείο και μας βυθίζει συνεχώς στο απόλυτο σκότος... Ας τελειώσουμε με μία σοφή φράση του φιλόσοφου Επίκουρου: *«Είναι αισχρό να ζητάμε από θεούς αυτά, που μπορούμε να δώσουμε μόνοι μας στον εαυτό μας»*...

Πηγές

«Η εγκληματική ιστορία του Χριστιανισμού» (Karlheinz Deschner) | athriskos.gr | freeinquiry.gr